

► **Janez Janša**

Il Porto dell'Amore, 2008

1919. Sfârșitul Primului Război Mondial. O mare parte a populației italiene a perceput victoria ca pe o „mutilare”. Emblematică pentru această insatisfacție a fost situația din orașul Fiume din Istria, cu populație majoritar italiană, care ceruse să fie anexată Italiei în 1918. În 12 septembrie 1919, Gabriele D’Annunzio – poet, intelectual și lider carismatic – a condus câțiva dezertori să ia puterea asupra orașului. Au deținut puterea timp de aproape 16 luni, până când Guvernul italian (care încercase soluționarea prin mediere și asediu) a optat pentru o soluție militară. Între 24 și 31 decembrie 1920, armata italiană a atacat orașul Fiume și l-au luat din mâna legionarilor, în ciuda rezistenței aprige. După aceste evenimente, Fiume (acum Rijeka) a fost italian (1924-1947), iugoslav (1947-1992) și croat (din 1992).

Il Porto dell'Amore este o lucrare stratificată, modulată, bazată pe o conversie urbană a orașului Fiume, incluzând inițiative precum construirea unui far monumental, interactiv în port. Din zona portului, proiectul se întinde pe toate străduțele înguste, ajungând pe deal și intersectând numeroase referințe la istoria orașului Fiume. Departe de a fi un act de revizionism istoric dubios, sau un tribut unui monument istoric care trebuie să fie recuperat, *Il Porto dell'Amore* este o încercare de a reproduce o atmosferă, o senzație, un vis de libertate care se află la o distanță nemăsurabilă de zilele noastre: visul a unei republici fondate de artiști și intelectuali, care a luat forma unei „utopii piratate”.